

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2013

716/2013

Valtioneuvoston asetus ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä

Annettu Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2013

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään ydinenergialain (990/1987) 7 q §:n nojalla, sellaisena kuin se on laeissa 342/2008, 622/2011 ja 410/2012:

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä. Asetusta sovelletaan myös muihin ydinlaitoksiin ja ydinjätteen kuljetuksiin siten kuin niistä aiheutuva vaara edellyttää.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *valmiustilanteella* onnettomuutta tai tapahtumaa, jossa ydinvoimalaitoksen turvallisuus heikkenee tai uhkaa heikettä tai joka edellyttää toimintavalmiuden tehostamista laitoksen turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) *vakavalla onnettomuudella* onnettomuutta, jossa huomattava osa reaktorissa tai polttoainealtaassa olevasta käytetystä polttoaineesta menettää alkuperäisen rakenteensa;
- 3) *voimalaitosalueella* ydinvoimalaitosyksiköiden ja samalla alueella olevien muiden ydinlaitosten käytössä olevaa ja sitä ympäröivää aluetta, jolla liikkuminen ja oleskelu on rajoitettu poliisilain (493/1995) 52 §:n nojalla annetulla sisäasiainministeriön asetuksella;

4) *suojavyöhykkeellä* aluetta, joka ulottuu noin 5 kilometrin etäisyydelle ydinvoimalaitoksesta ja jossa on maankäyttöön kohdistuvia rajoituksia;

5) *varautumisalueella* aluetta, joka ulottuu noin 20 kilometrin etäisyydelle ydinvoimalaitoksesta ja jolle viranomaisten on laadittava pelastuslain (379/2011) 48 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen ulkoinen pelastussuunnitelma.

Valmiustilanteet luokitellaan niiden vakavuuden ja hallittavuuden perusteella:

- 1) varautumistilanteeseen, jossa ydinvoimalaitoksen turvallisuustaso halutaan varmistaa poikkeuksellisessa tilanteessa;
- 2) laitoshätätilanteeseen, jossa ydinvoimalaitoksen turvallisuus heikkenee tai uhkaa heikettä merkittävästi;
- 3) yleishätätilanteeseen, jossa on olemassa vaara sellaisista radioaktiivisten aineiden päästöistä, jotka saattavat edellyttää suojeletoimenpiteitä ydinvoimalaitoksen ympäristössä.

2 luku

Valmiusjärjestelyjen suunnittelu

3 §

Suunnitteluperusteet

Valmiusjärjestelyt on suunniteltava siten, että valmiustilanteet saadaan tehokkaasti hal-

lintaan, voimalaitosalueella olevien ihmisten turvallisuudesta huolehditaan ja toimenpiteet varautumisalueen väestön säteilyaltistuksen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi käynnistetään nopeasti.

Suunnittelussa on otettava huomioon kaikkien voimalaitosalueella olevien ydinlaitosten samanaikainen valmiustilanne ja sen mahdollisiksi arvioidut seuraukset, erityisesti säteilytilanne laitospaikalla ja sen ympäristössä ja pääsymahdollisuudet alueelle. Suunnittelussa on otettava huomioon, että valmiustilanne voi olla pitkäkestoinen. Suunnittelun on perustuttava analyyseihin, joilla selvitetään mahdolliseen päästöön johtavien vakavien onnettomuuksien ajallista etenemistä. Tällöin on otettava huomioon laitoksen tilaa, tapahtumien ajallista kehittymistä, säteilytilannetta laitoksella, päästöjä, päästöreittejä ja säättilannetta koskevat vaihtelut. Suunnittelussa on otettava huomioon turvallisuutta heikentävät tapahtumat, niiden hallittavuus ja seurausten vakavuus sekä lainvastaiseen toimintaan liittyvät uhkatilanteet ja niiden mahdollisiksi arvioidut seuraukset.

Valmiusjärjestelyt on sovitettava yhteen ydinvoimalaitoksen käyttötoiminnan, palontorjunnan sekä turvajärjestelyjen kanssa.

Valmiusjärjestelyt on sovitettava yhteen viranomaisten ydinvoimalaitosonnettomuuden varalta laatiman ulkoisen pelastussuunnitelman kanssa.

Suunnitteluperusteet on arvioitava säännöllisesti ja aina tarvittaessa.

4 §

Varautuminen

Luvanhaltijan on varauduttava valmiustilanteiden edellyttämiin toimenpiteisiin, valmiustilanteiden ja niiden seurausten analysointiin, valmiustilanteiden odotettavissa olevan kehittymisen arviointiin, onnettomuuden hallitsemiseen ja rajoittamiseen tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin, jatkuvaan ja tehokkaaseen tiedonvaihtoon viranomaisten kanssa sekä tiedottamiseen tiedotusvälineille ja yleisölle. Tilannetta analysoitaessa on arvioitava laitoksen teknistä tilaa ja radioaktiivisten aineiden päästöä tai sen uhkaa sekä sätei-

lytilannetta laitoksen sisätiloissa ja voimalaitos- ja varautumisalueella.

Luvanhaltijan on varauduttava tekemään valmiustilanteessa säteilymittauksia voimalaitosalueella ja suojavyöhykkeellä. Lisäksi luvanhaltijan on tehtävä meteorologisia mittauksia ja pystyttävä valmiustilanteessa arvioimaan radioaktiivisten aineiden leviämistä varautumisalueella.

Valmiustilanteen varalle on luvanhaltijalla oltava asianmukaiset henkilöstön hälytysjärjestelyt, kokoontumispaikat voimalaitosalueella, evakuoitijärjestelyt, tarvittavat henkilöstön suojavarusteet ja säteilymittauslaitteet sekä joditabletit. Luvanhaltijan on järjestettävä mahdollisuus henkilöstön kontaminaatiomittauksiin ja puhdistamiseen.

Valmiustoiminnan johtamista varten on oltava valmiuskeskus, jossa voidaan ylläpitää asianmukaiset työskentelyolosuhteet kaikissa valmiustilanteissa ja joka on käytettävissä myös pitkäaikaisen sähkömenetyksen yhteydessä. Voimalaitosalueen ulkopuolella on oltava tila, josta laitoksen valmiustoimintaa johdetaan, mikäli valmiuskeskus ei ole käytettävissä. Valmiustoiminnan johtamista varten on oltava luotettavat viesti- ja hälytysjärjestelmät ydinvoimalaitoksen sisäistä ja ulkoista yhteydenpitoa varten. Luvanhaltijan on järjestettävä automaattinen tiedonsiirto valmiustoiminnan kannalta olennaisen tiedon välittämiseksi Säteilyturvakeskuksen valmiuskeskukseen.

Valmiusjärjestelyjen ylläpitoa ja kehittämistä varten on oltava johtamisjärjestelyt ja organisaatio.

5 §

Valmiusohjeet

Sen lisäksi, mitä ydinenergia-asetuksen (161/1988) 35 ja 36 §:ssä säädetään valmiussuunnitelmasta ja pelastuslain (379/2011) 48 §:ssä pelastussuunnitelmasta, luvanhaltijan on laadittava valmiusorganisaation toiminnan kannalta tarvittavat valmiusohjeet.

6 §

Valmiusorganisaatio

Valmiustilanteen aikaista toimintaa varten luvanhaltijalla on oltava johtamisjärjestelyt ja

organisaatio. Valmiustilanteissa toimintaa toteuttavan henkilöstön tehtävät on määriteltävä etukäteen.

Luvanhaltijan on huolehdittava, että valmiustilanteissa tarvittava henkilöstö on nopeasti tavoitettavissa. Henkilöstöä on oltava riittävästi myös pitkäaikaisen valmiustilanteen hallintaan.

3 luku

Toimintavalmius

7 §

Käyttöön otettavan ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyt

Luvanhaltijan on huolehdittava, että käyttöön otettavalla ydinvoimalaitosyksiköllä on riittävät valmiusjärjestelyt ennen ydinpolttoaineen tuomista laitosyksikölle. Ennen polttoaineen siirtämistä reaktoriin valmiusjärjestelyjen on oltava valmiussuunnitelman mukaiset. Valmiusjärjestelyjen toimivuus on osoitettava valmiusharjoituksella, joka järjestetään ennen polttoaineen siirtämistä reaktoriin.

8 §

Toimintavalmiuden ylläpitäminen ja kehittäminen

Luvanhaltijan on järjestettävä valmiuskoulutusta kaikille ydinvoimalaitoksen henkilöstöön kuuluville ja muille voimalaitosalueella vakituisesti tai tilapäisesti työskenteleville.

Luvanhaltijan on järjestettävä vuosittain valmiusharjoituksia. Vähintään joka kolmas vuosi valmiusharjoitus on järjestettävä yhteistoimintaharjoituksena viranomaisten kanssa.

Luvanhaltijan on laadittava vähintään kolmivuotinen koulutussuunnitelma, jolla varmistetaan, että kaikilla toimintavalmiuden osa-alueilla annetaan koulutusta säännöllisin väliajoin. Valmiusharjoitukset on arvioitava valmiustoiminnalle asetettujen tavoitteiden perusteella.

Valmiusjärjestelyt on arvioitava säännöllisesti.

Valmiusjärjestelyjen kehittämisessä on otettava huomioon harjoituksista saadut kokemukset, kokemukset ja johtopäätökset valmiustilanteiden hallinnasta sekä tutkimus ja tekninen kehitys.

Valmiustilanteita varten varatut tilat ja välineet on pidettävä jatkuvasti käytettävissä ja toimintakuntoisina.

Valmiussuunnitelma ja -ohjeet on pidettävä ajan tasalla.

4 luku

Toiminta valmiustilanteessa

9 §

Toiminta valmiustilanteessa

Luvanhaltijan on valmiustilanteessa viipymättä ryhdyttävä valmiussuunnitelman mukaisiin ja muihin tarvittaviin toimenpiteisiin tilanteen hallitsemiseksi ja säteilyaltistuksen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi.

10 §

Tiedonkulku valmiustilanteessa

Luvanhaltijan on välittömästi ilmoitettava valmiustilanteeseen siirtymisestä ja 2 §:n 2 momentin mukainen valmiustilanteen luokka Säteilyturvakeskukselle ja asianomaiselle hätäkeskukselle.

Luvanhaltijan on toimitettava pelastuslain 34 §:n mukaiselle pelastustoiminnan johtajalle ja asianomaiselle pelastuslaitokselle sekä Säteilyturvakeskukselle ajantasaista tilannekuvaa tapahtumasta sekä merkittävät ydinvoimalaitosta koskevat päätökset ja niiden perusteet valmiustilanteen aikana.

11 §

Toiminnan johtaminen valmiustilanteessa

Ydinturvallisuuteen ja säteilysuojeluun liittyvien asioiden johtaminen ydinvoimalaitoksella kuuluu luvanhaltijalle. Ydinvoimalai-

toksen valmiussuunnitelman mukainen valmiuspäällikkö käynnistää ja johtaa voimalaitoksen valmiusorganisaation toimintaa valmiustilanteessa.

Ydinvoimalaitoksen valmiuspäällikkö antaa väestön suojelutoimenpiteitä koskevia suosituksia pelastustoiminnan johtajalle, kunnes Säteilyturvakeskus ottaa vastuun kyseisten suositusten antamisesta. Ydinvoimalaitoksen valmiuspäällikön on huolehdittava siitä, että pelastustoiminnan johtajan avuksi asetetaan ydintekniikkaan ja säteilysuojeluun perehtynyttä henkilöstöä. Ydinenergian käytön turvajärjestelyistä annetun valtioneuvoston asetuksen (734/2008) 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettussa uhkatilanteessa toiminnan johto siirtyy poliisille, kun asianomainen poliisimies ilmoittaa ottavansa johtovastuun.

12 §

Valmiustilanteen purkaminen

Valmiussuunnitelmassa on määriteltävä kriteerit valmiustilanteen aiheuttamien toimenpiteiden purkamiselle tai lieventämiselle. Purkamisen edellytyksenä on, että ydinvoimalaitos on saatettu turvalliseen tilaan, radioaktiivisten aineiden päästöt eivät ylitä normaalitoiminnalle asetettuja rajoja ja tarpeelliset jälkitoimet on käynnistetty.

Jos pelastustoiminta jatkuu valmiustilanteen päätyttyä, luvanhaltijan on varauduttava vastaavaan yhteistoimintaan kuin valmiustilanteen aikana.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2013

Elinkeinoministeri *Jan Vapaavuori*

5 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Pelastustoimintaan liittyvät toimenpiteet

Luvanhaltijan velvollisuudesta osallistua ulkoisen pelastussuunnitelman laatimiseen ydinvoimalaitoksessa sattuvan onnettomuuden varalta säädetään pelastuslain 48 §:ssä ja sen nojalla.

Luvanhaltijan on toimitettava yhteistyössä alueen pelastustoimen kanssa ennakolta varautumisalueen väestölle toimintaohjeet valmiustilanteen varalle ja jaettava ennakolta joditabletit suojavyöhykkeen väestölle. Luvanhaltijan on valmiustilanteessa osallistuttava suojavyöhykkeellä olevan väestön varoittamiseen.

Luvanhaltijan on pidettävä jatkuvasti yllä valmiutta avustaa pelastustoimintaa valmiustilanteessa. Näitä toimenpiteitä on harjoitettava yhteistyössä asianomaisten viranomaisten kanssa. Suunnitelmat pelastustoimintaan liittyvistä toimenpiteistä esitetään valmiussuunnitelmassa.

14 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 25. päivänä lokakuuta 2013.

Tällä asetuksella kumotaan ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä annettu valtioneuvoston asetus (735/2008).

Teollisuusneuvos Herkko Plit